

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-04-74-T

Datum: 26. novembar 2009.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsjedavajući
sudija Árpád Prandler
sudija Stefan Trechsel
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua, rezervni sudija
Sekretar: g. John Hocking
Odluka od: 26. novembra 2009.

TUŽILAC

protiv

**Jadranka PRLIĆA
Brune STOJIĆA
Slobodana PRALJKA
Milivoja PETKOVIĆA
Valentina ĆORIĆA
Berislava PUŠIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA FORMALNO PRIMANJE NA ZNANJE
ČINJENICA O KOJIMA JE VEĆ PRESUĐENO (*Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*)**

Tužilaštvo:

g. Kenneth Scott
g. Douglas Stringer

Odbrana:

g. Michael Karnavas i gđa Suzana Tomanović za Jadranka Prlića
gđa Senka Nožica i g. Karim A. A. Khan za Brunu Stojića
g. Božidar Kovačić i gđa Nika Pinter za Slobodana Praljka
gđa Vesna Alaburić i g. Nicholas Stewart za Milivoja Petkovića
gđa Dijana Tomašegović-Tomić i g. Dražen Plavec za Valentina Ćorića
g. Fahrudin Ibrišimović i g. Roger Sahota za Berislava Pušića

I. UVOD

1. Pretresno vijeće III (dalje u tekstu: Vijeće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rješava po "Zahtjevu za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno (*Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*)" kojem je priložen dodatak, koji je Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) podnijelo na javnoj osnovi 15. oktobra 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev), u kojem tužilac traži od Vijeća da formalno primi na znanje činjenice o kojima je već presuđeno u jednom drugom predmetu na Međunarodnom sudu na osnovu pravila 94(B) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik).

II. PROCEDURALNI KONTEKST

3. Dana 14. marta 2006. Pretpretresno vijeće, a 7. septembra 2006. ovo Vijeće, donijela su dvije odluke na javnoj osnovi po raznim zahtjevima tužioca za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u drugim predmetima na osnovu pravila 94(B) Pravilnika, konkretno u vezi s činjenicama o kojima je već presuđeno u predmetu br. IT-98-34, *Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića* (dalje u tekstu: predmet *Naletilić*).¹

4. Dana 27. oktobra 2009., branioci optuženih Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića i Valentina Ćorića zajednički su podnijeli na javnoj osnovi "Odgovor Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića i Valentina Ćorića na Zahtjev tužilaštva od 15. oktobra 2009. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno" kojem su se 28. oktobra 2009. pridružili branioci optuženih Brune Stojića i Berislava Pušića² (dalje u

¹ "Odluka po zahtjevu za primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno na osnovu pravila 94(B)", 14. mart 2006. (Odluka od 14. marta 2006.); "Odluka po zahtjevima tužilaštva od 14. i 23. juna 2006. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", 7. septembar 2006. (dalje u tekstu: Odluka od 7. septembra 2006.).

² Pridruživanje Brune Stojića Odgovoru Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića i Valentina Ćorića na Zahtjev tužilaštva od 15. oktobra 2009. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", 28. oktobar 2009.; "Podnesak Berislava Pušića kojim se pridružuje Odgovoru, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića i Valentina Ćorića na Zahtjev tužilaštva od 15. oktobra 2009. za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", 28. oktobar 2009.

tekstu: zajednička odbrana), kojim se zajednička odbrana protivi Zahtjevu (dalje u tekstu: Zajednički odgovor).

5. Dana 28. oktobra 2009., branioci optuženog Prlića (dalje u tekstu: Prlićeva odbrana) podnijeli su na javnoj osnovi "Odgovor Jadranka Prlića na Zahtjev tužioca za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno " (dalje u tekstu: Prlićev odgovor) kojim Prlićeva odbrana traži da se Zahtjev odbijem pridružujući se argumentima iz Zajedničkog odgovora i iznoseći dodatne argumente.

6. Dana 2. novembra 2009. tužilac je na javnoj osnovi podnio "Zahtjev tužioca za odobrenje da podnese repliku na odgovore odbrane na Zahtjev za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno (*Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića*), podnesen 15. oktobra 2009. sa replikom", kojim tužilac traži od Vijeća dozvolu da replicira i odgovori na argumente navedene u Zajedničkom odgovoru i Prlićevom odgovoru (dalje u tekstu: Replika).

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

7. U prilog Zahtjevu, tužilac traži da Vijeće, na osnovu pravila 94(B) Pravilnika, formalno primi na znanje činjenice o kojima je već presuđeno, potvrđene u žalbenom postupku, tj. 30 paragrafa iz Presude donesene u predmetu *Naletilić*, navedenih u Dodatku Zahtjevu (dalje u tekstu: Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*).³

8. U prilog Zahtjevu, tužilac navodi da je nedavno, tokom suđenja, došlo do rasprava na pretresu u vezi sa zapovjednim lancem HVO-a i s "kažnjeničkom bojnom" čiji sadržaj, prema tužiočevom mišljenju, pobija činjenice o kojima je već presudio Međunarodni sud, i koje su definitivno prihvaćene u žalbenom postupku u predmetu *Naletilić*.⁴

9. Tužilac tvrdi da bi formalno primanje na znanje Činjenica o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić* osiguralo veću dosljednost u jurisprudenciji Međunarodnog suda i

³ Zahtjev, par. 1, 5 i Dodatak.

⁴ Zahtjev, par. 2-5.

smatra da je to, uz ekspeditivnost postupka, jedan od osnovnih ciljeva pravila 94(B) Pravilnika.⁵

10. Tužilac osim toga tvrdi da se odbrana ne može protiviti Zahtjevu na osnovu toga što se ne slaže s Činjenicama o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić* ili što ima namjeru da ih osporava.⁶

11. Tužilac osim toga podsjeća da je Vijeće, Odlukom od 7. septembra 2006., formalno primilo na znanje Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*, koje se odnose na "kažnjeničku bojnu".⁷

12. U Zajedničkom odgovoru i Prlićevom odgovoru, Zajednička odbrana i Prlićeva odbrana traže da se Zahtjev odbije u cijelosti.⁸

13. Zajednička odbrana podsjeća da je izvođenje dokaza tužioca završeno 24. januara 2008. i tvrdi da je Zahtjev podnesen izvan roka.⁹ Zajednička odbrana navodi da je Zahtjev mogao biti prihvatljiv samo u vrijeme izvođenja dokaza tužioca i na početku suđenja.¹⁰ Ona se posebno oslanja na odluku koju je donijelo Vijeće u predmetu *Blagojević* kojom je to vijeće odbilo da formalno primi na znanje činjenice o kojima je već presuđeno u jednom drugom predmetu zbog poodmakle faze izvođenja dokaza.¹¹ Osim toga, ona primjećuje da u Zahtjevu nije izneseno nikakvo obrazloženje koje bi opravdalo njegovo kašnjenje i tvrdi da je tužilac trebao da podnese takav zahtjev prije više od tri godine, kada je podnosio svoje prethodne zahtjeve Vijeću za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*.¹²

14. Zajednička odbrana osim toga tvrdi da bi bilo nepravično odobriti Zahtjev s obzirom na to da je predmet Zahtjeva da se utvrdi jednostavna pretpostavka tačnosti Činjenica o

⁵ Zahtjev, par. 6.

⁶ Zahtjev, par. 9.

⁷ Zahtjev, par. 10.

⁸ Zajednički odgovor, par. 1 i 37; Prlićev odgovor, str. 3.

⁹ Zajednički odgovor, par. 5 i 15.

¹⁰ Zajednički odgovor, par. 15, 16 i 18.

¹¹ *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Odluka po Zahtjevu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno i dokumentarnih dokaza, 19. decembar 2003., par. 23.

¹² Zajednički odgovor, par. 2, 15, 16, 17 i 19.

kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić* koje treba formalno primiti na znanje u ovom predmetu.¹³ Prema Zajedničkoj odbrani, timovi odbrane Jadranka Prlića, Brune Stojića i Slobodana Praljka u ovoj fazi postupka nemaju više praktično nikakvu mogućnost da ospore pretpostavku tačnosti Činjenica o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić* jer su njihovi svjedoci već svjedočili pred Vijećem, a što se tiče drugih timova odbrane, oni imaju tek ograničenu mogućnost da to učine zbog toga što su im resursi već angažovani.¹⁴

15. Zajednička odbrana takođe tvrdi da je imala pravo da znatno prije svog izvođenja dokaza zna činjenice koje bi trebala da osporava¹⁵ i traži od Vijeća, ukoliko odluči da odobri Zahtjev, kako bi nadoknadilo štetu koju bi to prouzrokovalo, da joj dopusti da pozove brojne svjedoke koji su već svjedočili pred Vijećem, kao i da pozove nove.¹⁶

16. Konačno, Zajednička odbrana se protivi suštini Činjenica o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*, tvrdeći konkretno da mnoge od njih ne mogu da budu predmet formalnog primanja na znanje, s obzirom na to da ne odgovaraju kumulativnim uslovima koji treba da budu ispunjeni kako bi pretresno vijeće moglo da ih formalno primi na znanje.¹⁷ Osim toga, Zajednička odbrana tvrdi da Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić* nisu ni dovoljno jasne, ni relevantne za ovaj predmet, i da sadrže pravne klasifikacije.¹⁸

17. U Prličevom odgovoru, Prličeva odbrana se pridružuje argumentima iznesenim u Zajedničkom odgovoru.¹⁹

18. Prličeva odbrana posebno ističe da tužilac podnosi Zahtjev kako bi pobio dokaze odbrane.²⁰ Ona smatra da je Zahtjev preuranjen i da ne može biti prihvatljiv s obzirom na to da u skladu s pravilom 85(A) Pravilnika, dokazi u postupku pobijanja mogu biti izvedeni tek nakon izvođenja dokaza odbrane; da treba da se odnose na bitna pitanja i

¹³ Zajednički odgovor, par. 15.

¹⁴ Zajednički odgovor, par. 15 i 19.

¹⁵ Zajednički odgovor, par. 21.

¹⁶ Zajednički odgovor, par. 25.

¹⁷ Zajednički odgovor, par. 31.

¹⁸ Zajednički odgovor, par. 31.

¹⁹ Prličev odgovor, str. 1.

²⁰ Prličev odgovor, par. 1.

ograniče na pobijanje dokaza za koje se nije moglo realno očekivati²¹ i ni u kom slučaju ne mogu da imaju za cilj da potkrijepe uvrštene dokaze ili da popune neke propuste.²²

IV. DISKUSIJA

A. Mjerodavno pravo

19. Pravilo 94(B) Pravilnika određuje sljedeće:

Na zahtjev jedne od strana ili *proprio motu* pretresno vijeće može, nakon što sasluša strane, odlučiti da formalno primi na znanje činjenice o kojima je presuđeno ili dokumentarne dokaze iz drugih postupaka pred Međunarodnim sudom koji se odnose na pitanja o kojima je riječ u tekućem suđenju.

20. Postupak formalnog primanja na znanje koji predviđa pravilo 94(B) Pravilnika ima za cilj da garantuje dosljednost i usklađenost prakse Međunarodnog suda, kao i da doprinese ekspeditivnosti postupka.²³ Primajući formalno na znanje činjenice o kojima je presuđeno u nekom drugom predmetu, pretresno vijeće uspostavlja pretpostavku, koja nije neosporna, o tačnosti tih činjenica, koje više ne moraju biti dokazivane tokom suđenja.²⁴ Jedini učinak tog postupka je da oslobodi tužioca dužnosti da dokaže pojedina pitanja, a odbrana će zatim imati mogućnost da ih pobija, iznoseći protivdokaze.²⁵ Međutim, u primjeni svog diskrecionog prava da odluči o osnovanosti nekog zahtjeva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno u nekom drugom predmetu, pretresno vijeće je dužno da uspostavi ravnotežu između ciljeva koje predviđa postupak na osnovu pravila 94(B)

²¹ Prlićev odgovor, par. 2-6.

²² Prlićev odgovor, par. 7.

²³ V. na primjer, *Tužilac protiv Nikolića*, predmet br. IT-02-60/1-A, "Odluka po molbi žalioaca za formalno primanje na znanje činjenica", 1. april 2005., par. 12; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, "Odluka po Drugom zahtjevu Tužilaštva za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno", 9. oktobar 2009., par. 14; Odluka od 7. septembra 2006., str 6.

²⁴ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.5 "Odluka po interlokutornoj žalbi optužbe na Odluku Pretresnog veća po Predlogu optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno od 10. aprila 2003.", 28. oktobra 2003., str. 4; Odluka od 7. septembra 2006., par. 14.

²⁵ *Tužilac protiv Edouarda Karemere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73(C) "Odluka po interlokutornoj žalbi tužilaštva na Odluku o formalnom primanju na znanje činjenica", 16. juni 2006., par. 42.

Pravilnika i temeljnog prava optuženog na pravično suđenje. U svakom slučaju, taj postupak ne smije nanijeti štetu pravima optuženih na pravično suđenje.²⁶

B. Diskusija

21. Prije svega, Vijeće podsjeća da se u skladu s "Revidiranom verzijom odluke kojom se usvajaju smjernice za vođenje pretresnog postupka" donesenom na javnoj osnovi 28. aprila 2006. (dalje u tekstu: Odluka od 28. aprila 2006.) i s praksom Vijeća, replike ne prihvaćaju, osim ako to okolnosti zahtijevaju, a svaka strana u postupku koja želi podnijeti repliku mora precizno iznijeti zašto su okolnosti dovoljno imperativne da Vijeće odobri zahtjev za podnošenje replike.²⁷ Po mišljenju Vijeća, tužilac u Repliki ne pokazuje nijednu imperativnu okolnost i samo se poziva na opšte pravo da odgovori na argumente Zajedničke odbrane i Prličeve odbrane, što samo po sebi ne opravdava podnošenje replike. Osim toga, tužilac ne objašnjava zašto nije obradio pitanje prihvatljivosti Zahtjeva, konkretno u odnosu na datum kada je podnio navedeni Zahtjev, u samom Zahtjevu. Vijeće stoga smatra da tužilac nije pokazao imperativne okolnosti koje bi mogle opravdati podnošenje Replike i zato odlučuje da je odbije.

22. Vijeće konstatuje da je svrha Zahtjeva formalno primanje na znanje brojnih činjenica navedenih u 30 paragrafa prvostepene Presude donesene u predmetu Naletilić u kojima se govori o zapovjednom lancu HVO i o "kažnjeničkoj bojni". U prilog Zahtjevu tužilac ističe da su dokazi koje je odbrana nedavno iznijela na pretresu suprotni Činjenicama o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*²⁸ i da bi stoga trebalo, putem postupka na osnovu pravila 94(B) Pravilnika, osigurati veću dosljednost jurisprudencije Međunarodnog suda.²⁹

23. Vijeće podsjeća da je u ovom predmetu već dva puta formalno primilo na znanje Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*, prvi put prije početka suđenja, a drugi put na samom početku suđenja.³⁰ Vijeće konstatuje da je Zahtjev podnesen iako je

²⁶ Odluka od 7. septembra 2006., par. 14.

²⁷ Odluka od 28. aprila 2006., str. 9; v. na primjer "Odluka po Zahtjevu Prličeve odbrane za preispitivanje Odluke od 9. aprila 2009." 28. maj 2009., str. 3 i 4.

²⁸ Zahtjev, par. 2-5.

²⁹ Zahtjev, par. 6.

³⁰ Odluka od 14. marta 2006. i Odluka od 7. septembra 2006.

izvođenje dokaza tužioca završeno još 24. januara 2008., bez ikakvog objašnjenja tužioca o tome zašto on nije podnesen prilikom njegovih prethodnih zahtjeva na početku suđenja.

24. Vijeće podsjeća da je svrha pravila 94(B) Pravilnika, osim garantovanja dosljednosti jurisprudencije Međunarodnog suda, to da omogući strani u postupku, u ovom slučaju tužiocu, da više ne mora da iznosi dokaze o određenim pitanjima i da se tako ubrza vođenje postupka.

25. Vijeće primjećuje da tužilac sam podsjeća da, prema jurisprudenciji, iako je svrha postupka na osnovu pravila 94(B) da ubrza proceduru, prva briga pretresnog vijeća je da obezbijedi poštovanje prava optuženog na pravično suđenje.³¹ Prema tome, optuženi treba da budu u mogućnosti da pobiju činjenice o kojima je presuđeno. No, ako bi Vijeće odobrilo Zahtjev u ovako poodmakloj fazi izvođenja dokaza odbrane, za timove odbrane koji su već završili s izvođenjem dokaza bilo bi nemoguće da pobiju Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*, osim ako bi im Vijeće dozvolilo da ponovo pozovu svoje svjedoke ili da pozovu druge svjedoke, što bi bilo potpuno suprotno principu ekspeditivnosti postupka. Osim toga, ako bi Vijeće odlučilo da odobri zahtjev tužioca, timovi odbrane koji još nisu završili s izvođenjem dokaza, morali bi upotrijebiti nove resurse i dodatno vrijeme na pretresu kako bi bili u stanju da izvedu dokaze kojima se pobijaju Činjenice o kojima je već presuđeno u predmetu *Naletilić*.

26. Vijeće ocjenjuje da bi to bilo suprotno principu pravičnosti i ekspeditivnosti postupka i stoga suprotno duhu pravila 94(B) Pravilnika.

27. Vijeće osim toga dodatno ocjenjuje, slijedeći rezonovanje Prličeva odbrane, da Zahtjev ne bi ništa lakše mogao biti prihvaćen ni u replici. Naime, Pravilnik predviđa da se, osim ako Pretresno vijeće u interesu pravde odredi drugačije, tužiočeva replika održava nakon izvođenja dokaza odbrane.³² Osim toga, Žalbeno vijeće je utvrdilo da se replika mora odnositi na pitanje koje je pokrenula odbrana, a koje tužilac "nije mogao realno

³¹ Zahtjev, par. 7, gdje se navodi *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-PT, "Odluka po zahtjevima optužbe za formalno primanje na znanje činjenica o kojima je presuđeno, te za prihvatanje pismenih izjava svjedoka na osnovu pravila 92bis", 28. februar 2003., par. 11.

³² Pravilo 85(A) Pravilnika.

očekivati".³³ U ovom slučaju, tužilac tvrdi da je Zahtjev podnesen zbog toga što je odbrana navela "tvrdnje i stavove koji su suprotni činjenicama o kojima je presuđeno". Međutim, ako tužilac namjerava replicirati na te tvrdnje odbrane, tužilac ne objašnjava zašto bi bilo u interesu pravde da se Zahtjev prihvati u ovoj fazi, a ne na kraju izvođenja dokaza odbrane, kao što predviđa pravilo 85(A) Pravilnika.

28. Osim toga, suprotno postupku koji predviđa jurisprudencija u vezi s replikom, tužilac ne objašnjava zašto nije mogao realno očekivati da će odbrana pokrenuti pitanje zapovjednog lanca HVO i "kažnjeničke bojne" kojom je komandovao Mladen Naletilić, kada je Vijeće već formalno primilo na znanje, na zahtjev tužioca, druge činjenice povezane s tim pitanjima.³⁴

29. Iz svih gorenavedenih razloga, Vijeće odlučuje da odbije Zahtjev.

IZ TIH RAZLOGA,

NA OSNOVU pravila 85(A) i 94(B) Pravilnika,

ODBIJA Zahtjev.

Predsjedavajući Vijeća prilaže izdvojeno saglasno mišljenje ovoj Odluci.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je francuska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
Jean-Claude Antonetti
predsjedavajući Vijeća

Dana 26. novembra 2009.
U Haagu (Nizozemska)

[pečat Međunarodnog suda]

³³ *Tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića (zvanog "Pavo"), Hazima Delića i Esada Landže (zvanog "Zenga")*, predmet br. IT-96-21-A, Drugostepena presuda, 20. februar 2001., par. 273.

³⁴ Zahtjev, par. 10.

IZDVOJENO SAGLASNO MIŠLJENJE PREDSEDavajućEG SUDIJE JEAN-CLAUDEA ANTONETTIJA

Pravilo 94 Pravilnika daje mogućnost pretresnom vijeću da, **po službenoj dužnosti** ili na zahtjev jedne od strana u postupku, formalno primi na znanje činjenice o kojima je presuđeno ili dokumentarne dokaze koji su prihvaćeni u drugim predmetima na Međunarodnom sudu u vezi s predmetom o kom se radi.

Prvo pitanje koje se postavlja je to da li je tih 30 paragrafa Presude u predmetu *Naletilić* povezano s ovim predmetom.

Odgovor je *a priori* pozitivan jer je predmet *Naletilić* povezan s ovim predmetom. Paragrafi 9-10-11-12 optužnice uspostavljaju vezu s obzirom na to da je, prema tužiocu, HVO pokrenuo napad protiv muslimanskog stanovništva u Prozoru i da je u aprilu 1992. bio čitav niz napada, među kojima na Soviće i Doljane, kao i da je bila pokrenuta vojna ofanziva na Mostar.

Međutim, takvo tumačenje događaja odbrana u cijelosti pobija i stoga ovo Vijeće nije nimalo vezano zaključcima do kojih su došla druga vijeća, koja su imala drugačije dokaze.

Stoga, smatram da se mora obaviti formalno primanje na znanje činjenica o kojima je već presuđeno, ukoliko nema pobijanja. U slučaju pobijanja, ne može se obaviti formalno primanje na znanje.

Osim toga, dijelim stav Vijeća iznesen u paragrafu 25 njegove odluke, po kojem optuženi moraju imati mogućnost da pobiju činjenice o kojima je presuđeno i da stoga nije moguće formalno primanje na znanje kad su neki timovi odbrane **već** završili s izvođenjem dokaza.

/potpis na originalu/